

**มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการนวดเพื่อสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติสถาน
ประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559**

**Legal measures for regulating health massage According to Home Health
Care Business Act, B.E. 2559 (2016)**

อัษฎาวุธ วสนาท¹

Aussadawut Vasanata²

ศศิธร อินโต³

Sasiorn Intho⁴

วันที่รับบทความ : 15 เมษายน 2567
วันที่แก้ไขบทความ : 20 เมษายน 2567
วันที่ตอบรับ : 30 เมษายน 2567
วันที่เผยแพร่ : 14 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาประวัติและแนวคิดเกี่ยวกับสปาและการนวดเพื่อสุขภาพ เพื่อศึกษา
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถาน
ประกอบการนวดเพื่อสุขภาพเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานต่อไป

¹ อัษฎาวุธ วสนาท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถ.มิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น 40002
E-mail: jurykku@gmail.com

² Aussadawut Vasanata Faculty of Law, Khon Kaen University 123 Village No.16 Mittraphap Rd., Nai-Muang,
Muang Khon Kaen, Thailand 40002, E-mail: jurykku@gmail.com

³ ศศิธร อินโต อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน
กรุงเทพมหานคร, E-mail: Poot14@hotmail.com

⁴ Sasiorn Intho Lecturer for the Master of Laws program Faculty of Law Krirk University Anusawari Subdistrict,
Bang Khen District Bangkok 10220, E-mail: Poot14@hotmail.com

ผลการวิจัยพบว่า ในสมัยโบราณชาวบาบิโลเนีย อียิปต์ กรีก ฮีบรู เปอร์เซีย อินเดีย และจีน ต่างใช้น้ำในการรักษาพยาบาล ต่อมาได้พัฒนามาเป็นสปา และการนวดเพื่อสุขภาพ สำหรับประเทศไทยมีเริ่มมีสปาในปี พ.ศ. 2538 จนนำไปสู่การออกพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ซึ่งเมื่อบังคับใช้กฎหมายแล้วยังมีปัญหากล่าวคือ ปัญหากระบวนการในการขออนุญาตและขึ้นทะเบียน ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาของใบอนุญาต และปัญหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบปรับ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขที่ได้จากการวิจัย โดยควรกำหนดให้มีมาตรการในการตรวจสอบผู้อนุญาตเพื่อป้องกันการทุจริตในขั้นตอนของการอนุญาต โดยให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ และควรมีองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 แต่ไม่เกิน 9 คน ควรลดอายุของใบอนุญาตลงเหลือ 3 ปี ควรกำหนดมาตรฐานในการต่อใบอนุญาต โดยกำหนดมาตรฐานเท่ากับ หรือมากกว่าขั้นตอนขอใบอนุญาต และควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการจำคุก และควรเพื่อค่าปรับให้มากขึ้น

คำสำคัญ: มาตรการทางกฎหมาย; การนวดเพื่อสุขภาพ; การประกอบกิจการเพื่อสุขภาพ

Abstract

This research aims: to study the history and concepts of spas and massage for health; to examine the laws related to health massage business, and to provide recommendations for addressing issues related to health massage business to meet future standards.

The research findings indicate that ancient civilizations such as the Babylonians, Egyptians, Greeks, Hebrews, Persians, Indians, and Chinese utilized water for healing purposes, which later evolved into spas and health massage practices. In Thailand, spas emerged around the year 2538 BE (1995 AD), leading to the enactment of the Health Establishment Act in 2016 (BE 2559). However, challenges persist post-enforcement, including issues with the licensing and registration process, license duration, and penalty comparisons.

The researchers suggest several recommendations based on the study. Firstly, implementing measures to scrutinize license applicants to prevent corruption during the licensing process, including the establishment of a review committee comprising qualified individuals, ideally between 7 to 9 members. Secondly, reducing the license duration to 3 years to ensure regular reassessment. Thirdly, setting standards for license renewal equivalent to or more stringent than the initial licensing process. Lastly, increasing the duration of imprisonment and imposing higher fines as penalties for violations.

Keywords: Legal measures; Health massage; Health establishment operations

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้คนมีความเครียดทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการผ่อนคลายจึงจำเป็นเพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข วิธีการบำบัดและผ่อนคลายตามธรรมชาติ เช่น การรักษาทางกายภาพ การทำสมาธิ การนวด การอบสมุนไพร หรือการทานอาหารเพื่อสุขภาพ ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของความต้องการบริการด้านสุขภาพและความงาม รวมถึงสถานที่ที่อำนวยความสะดวกดังกล่าว หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของธุรกิจสถานประกอบการด้านสุขภาพนั่นเอง

ในประเทศไทยมีธุรกิจบริการด้านสุขภาพหลายประเภท เช่น การนวดเพื่อสุขภาพ การนวดเพื่อความงาม สถานออกกำลังกายและลดน้ำหนัก ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวโดยตลอด อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังมีปัญหาหลายประการจำเป็นต้องมีกฎหมายกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ เพื่อให้มีมาตรฐานตามหลักสากลและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้บริการทั้งชาวไทยและต่างชาติ

ในช่วงแรกสถานบริการด้านสุขภาพต่างไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการกำกับดูแล คงใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เป็นกฎหมายหลักในการกำกับดูแล ต่อมาวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2559 ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีกฎหมายเฉพาะขึ้นมาเพื่อนำมาใช้กำกับดูแลและเกี่ยวกับสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ กล่าวคือ พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 โดยมีผลใช้บังคับภายใน 180 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งวันที่ใช้บังคับ คือ วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2559 ซึ่งการออกพระราชบัญญัตินี้มีเหตุผล คือ โดยที่กิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เป็นกิจการด้านบริการที่สร้างงานและรายได้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก และเป็นกิจการที่ได้รับความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมายาวนาน จึงมีผู้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี แต่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลการดำเนินกิจการนี้เป็นการเฉพาะ ผู้ประกอบกิจการ ผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการจำนวนมากขาดความรู้และทักษะในการประกอบกิจการ และการให้บริการของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐานและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจของผู้รับบริการ ประกอบกับมีผู้ใช้คำว่าสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเพื่อประกอบกิจการแฝงอย่างอื่นอันส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้รับบริการชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มีต่อกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ สมควรมีกฎหมายที่กำกับดูแลการประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพขึ้นเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ได้มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำกับดูแลได้มาตรฐานต่อไป

จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ยังมีปัญหาหลายประการ กล่าวคือ ปัญหาด้านกระบวนการขออนุญาตเป็นผู้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ขออนุญาตเป็น

ผู้ดำเนินการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ปัญหาด้านขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ปัญหาด้านระยะเวลาของใบอนุญาต รวมถึงปัญหาด้านมาตรฐานในการต่อใบอนุญาต และปัญหาด้านการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเด็นปัญหาดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาประวัติและแนวคิดเกี่ยวกับสปาและการนวดเพื่อสุขภาพ
- 1.2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานต่อไป

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตในการศึกษาเกี่ยวกับการประกอบกิจการนวดเพื่อสุขภาพ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 รวมถึงกฎหมายลำดับรองที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้า เรียบเรียง ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลจากกฎหมายไทย อันได้แก่ พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 รวมถึงกฎหมายลำดับรองที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 งานวิจัย บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสารต่าง ๆ รวมถึงเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลเอกสารทางกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขต่อไป

2. ผลการวิจัย

2.1 แนวคิดและวิวัฒนาการของการนวดเพื่อสุขภาพ

แนวคิดและวิวัฒนาการของการนวดเพื่อสุขภาพนั้น ผู้วิจัยแยกอธิบาย ดังนี้

2.1.1 ประวัติสเปนเพื่อสุขภาพในต่างประเทศ

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกไว้อย่างสละสลวย “น้ำ” นับเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่งในการรักษาทางการแพทย์ และยังเป็นองค์ประกอบหลักในพิธีกรรมทางศาสนาอีกด้วย บัลเนโอเทอราพี หรือการอาบน้ำในสระน้ำแร่ธรรมชาติ จัดเป็นรูปแบบการบำบัดมาตรฐานหนึ่ง และถือเป็นต้นแบบของการให้บริการสปาในปัจจุบัน

ตั้งแต่ยุคก่อนคริสต์ศักราชจนกระทั่งถึงราวศตวรรษที่ 2 มีหลักฐานการค้นพบวิธีการบำบัดรักษาด้วยกรรมวิธีแห่งสายน้ำในหลายแห่งทั่วโลก จากบันทึกทางประวัติศาสตร์ของชนชาวบาบิโลเนีย อียิปต์ กรีก ฮีบรู เปอร์เซีย และราชวงศ์จีน ล้วนมีการกล่าวถึงคุณสมบัติอันประเสริฐของสายน้ำในการรักษาพยาบาล โดยชนชาวบาบิโลเนียนับเป็นชนพื้นเมืองกลุ่มแรกที่น่าการอาบน้ำมาใช้ ทั้งน้ำร้อนและน้ำเย็น หรือการลงอาบในสายน้ำธารแม่น้ำ ซึ่งถือเป็นพิธีกรรมบูชาแด่เทพเจ้าอีอา (Ea) ผู้เป็นที่เคารพสักการะในฐานะเทพแห่งสายน้ำ (ญาดา วัลลา, 2561, น. 7-8)

ในอดีตของชาวอินเดีย น้ำถูกยกย่องให้เป็นตัวแทนของพระวิรุณ เทพเจ้าแห่งน้ำผู้ทรงพลัง ความเชื่อนี้สืบทอดมายาวนาน ผ่านการใช้น้ำเพื่อรักษาโรคต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเคารพต่อธรรมชาติและภูมิปัญญาอันล้ำค่าของบรรพชน

ความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพและความสะอาดของร่างกาย แพร่ขยายไปสู่ดินแดนกรีกและโรมัน ชาวโรมันตระหนักถึงประโยชน์ของการอาบน้ำ จึงริเริ่มสร้างสถานที่อาบน้ำสาธารณะใจกลางเมือง กลายเป็นศูนย์กลางกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม

สถานที่อาบน้ำโรมันโบราณประกอบด้วย Frigidarium หรือ สระน้ำเย็น Tepidarium หรือ สระน้ำอุ่น และ Caldarium หรือ สระน้ำร้อน แยกพื้นที่อาบน้ำสำหรับชายและหญิงอย่างชัดเจน ตัวอย่างที่โดดเด่นที่สุดคือ เมืองบาร์ ประเทศอังกฤษ สถานที่อาบน้ำโรมันโบราณที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี มรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของมนุษย์ในอดีต ที่ตระหนักถึงคุณค่าของน้ำไม่เพียงแค่ว่าเพื่อการดำรงชีวิต แต่ยังรวมถึงการบำบัดรักษา ส่งเสริมสุขภาพ และสร้างความเป็นอยู่ที่ดี (ญาดา วัลลา, 2561, น. 8-9)

ในศตวรรษที่ 3 แพทย์ชาวกรีกเดินทางมายังกรุงโรมในประเทศอิตาลีเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้น้ำในการรักษาโรคต่าง ๆ แพทย์เหล่านี้แนะนำให้ชาวโรมันใช้น้ำในการบำบัดโรคผิวหนัง โรคกระเพาะ รวมถึงโรคที่เกี่ยวข้องกับไตและระบบปัสสาวะ

หากพบอาการบวมหน้า แพทย์ชื่อ “เซลซุส” (Celsus) แนะนำวิธีการแช่ตัวในน้ำเย็นโดยให้น้ำสูงถึงระดับคอ วิธีการรักษาแบบดั้งเดิมนี้ยังคงมีการใช้งานที่เมืองบารในปัจจุบัน

ในปลายยุคของสมัยจักรวรรดิโรมันจนถึงการล่มสลายของอาณาจักรโรมัน อำนาจการปกครองของชาวโรมันลดลง ส่งผลให้การใช้น้ำในการรักษาและบำบัดอาการเจ็บป่วยลดลง อย่างไรก็ตาม ยังมีหลักฐานบางอย่างที่แสดงให้เห็นว่า การใช้น้ำในการรักษายังคงมีอยู่ในบางพื้นที่ของประเทศอังกฤษ

ในยุคกลาง (The Middle Ages) มีเพียงโรงเรียนแพทย์เดียวในเมืองซาเลโน (Salerno) ประเทศอิตาลีที่สืบทอดหลักการบำบัดด้วยน้ำเย็นของฮิปโปเครติส ยุคนี้เป็นช่วงเวลาที่มีมีการค้นพบน้ำพุร้อนในบริเวณตอนกลางของทวีปยุโรป และเมืองบูดาเปสต์ (Budapest) ประเทศฮังการี

แหล่งสปาที่มีชื่อเสียงที่สุดในยุคนี้คือ เมืองคาร์ลสแบค (Carlsbad) ปัจจุบันเรียกว่า เมืองคาร์โลวี วารี (Karlovy Vary) สาธารณรัฐเช็ก พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 4 ของสเปน ค้นพบเมืองนี้โดยบังเอิญขณะเสด็จออกล่าสัตว์ ในปี ค.ศ. 1347 (พ.ศ. 1890) เมืองนี้ได้รับความนิยมอย่างมาก จนต้องมีการเรียกเก็บค่าบำรุงรักษาสถานที่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1351 (พ.ศ. 1894) เป็นต้นมา (ญาดา วัลลา, 2561, น. 9)

ในศตวรรษที่ 15-17 แพทย์ยุโรปสนับสนุนการใช้น้ำบำบัดอีกครั้ง เซอร์จอห์น ฟลอยเยอร์และจอห์น เวสลีย์ ใช้อุณหภูมิในการรักษา เซบาสเตียน นิพฟ์ คิดค้นทฤษฎีใช้ความร้อนธรรมชาติและความเย็นกระตุ้นประสาท ศาสตราจารย์วินเทอร์ วิทซ์ ศึกษาวิธีบำบัดสมัยใหม่ ทำให้สปากลับมานิยมอีกครั้งหนึ่ง

บริการสปาได้รับการพัฒนาอย่างประณีตละเอียดและด้วยความพิถีพิถันยิ่งนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา โดยผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการบำบัดได้สั่งสมองค์ความรู้และมีมือใ้ห้องกามถึงระดับมาตรฐานแห่งผู้เชี่ยวชาญ ย่อมหาได้ยากแล้วกับการบำบัดรักษาอันคลาดเคลื่อนหรือผิดพลาดที่จะล่วงเกินสายตาผู้มารับบริการ นักบำบัดจึงหันมาให้ความสำคัญแก่การเยียวยารวมสารพัน ทั้งวิธีการอาบ อบ และแช่ร่างกาย รวมถึงการดื่มกิน น้ำบริสุทธิ์และน้ำแร่ตามธรรมชาติ

สปาจึงประสบความสำเร็จอันงดงามและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จนในที่สุดได้แผ่ขยายประเภทการบริการออกไปสู่สาขาอื่น ๆ อาทิเช่น ภัตตาคารและร้านค้า บ่อนการพนัน ตลอดจนแหล่งบันเทิงต่าง ๆ โดยที่จุดมุ่งหมายดั้งเดิมของสปาในฐานะเป็นสถานพยาบาลเพื่อการรักษาพยาบาลนั้นได้เลือนรางค่อย ๆ จางหายไป หันเหไปสู่ภาพลักษณ์ของแหล่งพักผ่อนเพื่อการผ่อนคลายความเครียดแทน อย่างไรก็ตาม สปาบางแห่งที่ยังคงยึดมั่นในแนวคิดดั้งเดิมให้เป็นศูนย์รวมแห่งสุขภาพนั้น กลับได้กลายเป็นที่รู้จักกันในนามอีกชื่อหนึ่งว่า “เฮลท์ ฟาร์ม” (Health Farm) ดังที่ปรากฏให้เห็นในหลายประเทศทั่วโลกในปัจจุบัน (ญาดา วัลลา, 2561, น. 9-10)

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสปาเพื่อสุขภาพ

ในปี ค.ศ. 1362 (พ.ศ. 1995) เมืองเล็ก ๆ ทางตะวันออกของประเทศเบลเยียมได้รับการตั้งชื่อว่า “สปา” จากการค้นพบแหล่งน้ำพุร้อนบนเทือกเขาแห่งอาร์เดนเนส (Ardennes Mountains) ที่เป็นแหล่งน้ำพุร้อนที่มีชื่อเสียง ทำให้เมืองนี้ได้รับชื่อว่า “ไข่มุกแห่งอาร์เดนเนส” และกลายเป็นศูนย์กลางการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ซึ่งรวมไปถึงการทำสมาธิ การฝึกการหายใจ การออกกำลังกาย และการอาบน้ำแร่ โดยสปาแห่งนี้กลายเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับชาวยุโรปชั้นสูงในยุคศตวรรษที่ 17 ซึ่งผู้มาเยือนจะมาพักผ่อน อาบน้ำแร่ และเล่นคาสีโน

ในปี ค.ศ. 1551 (พ.ศ. 2094) วิลเลียม สลิงบี (William Slingby) ได้ค้นพบแหล่งน้ำแร่ในประเทศอังกฤษ และตั้งชื่อให้แหล่งน้ำแร่นี้ว่า “English Spa” สปายุคใหม่ผสมผสานศาสตร์การบำบัดเพื่อสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจเข้าไว้ด้วยกัน บริการที่พบได้ทั่วไปในสปา เช่น การออกกำลังกาย โยคะ การฝึกสมาธิ อาหารเพื่อสุขภาพ การใช้น้ำมันหอมระเหย การนวดเท้า การกดจุด การฝังเข็ม และบริการเสริมความงามอื่น ๆ (ญาดา วัลลา, 2561, น. 10-11)

2.1.3 วิวัฒนาการสปาในประเทศไทย

เริ่มต้นของสปาไทยยุคใหม่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2538 เมื่อนายบุญชู โรจนเสถียร นักการเงินและนักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์ ได้ริเริ่ม “ชีวาศรม รีสอร์ทสุขภาพ” ซึ่งเป็นสปาแห่งแรกของประเทศไทย

แรงบันดาลใจเริ่มต้นของการก่อตั้งสปานี้มาจากประสบการณ์ของนายบุญชู โรจนเสถียร ที่ได้รับบริการส่งเสริมสุขภาพในเฮลท์ฟาร์มที่ยุโรปตะวันออก ซึ่งทำให้เขาเห็นถึงประโยชน์และศักยภาพของธุรกิจสปาสำหรับสุขภาพ จากนั้นเขาตัดสินใจนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย โดยเริ่มต้นที่หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการดัดแปลงบ้านพักตากอากาศส่วนตัวให้กลายเป็นรีสอร์ทสุขภาพแห่งแรกของประเทศไทย

ชีวาศรม มุ่งมั่นที่จะพัฒนาสปาให้มีมาตรฐานระดับยุโรป และให้ความสำคัญกับมาตรฐานด้านสุขภาพอย่างสูง รีสอร์ทได้จ้างผู้เชี่ยวชาญชาวต่างชาติมาช่วยในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและบริการ รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ เพื่อให้แน่ใจว่าลูกค้าจะได้รับประสบการณ์การบริการสปาที่ดีที่สุด

ด้วยความมุ่งมั่นและวิสัยทัศน์ที่ยาวนาน ชีวาศรมได้เติบโตอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นผู้นำธุรกิจสปาในประเทศไทย ความสำเร็จของชีวาศรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายธุรกิจสปาในประเทศไทยอย่างกว้างขวาง ทำให้สปาไทยได้รับการยอมรับจากทั่วโลก (ญาดา วัลลา, 2561, น. 12)

การพัฒนาสปาไทยมีความก้าวหน้าและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความต้องการที่เพิ่มขึ้นในการพัฒนาบุคลากรเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นนี้ แต่มีความยากลำบากในการพัฒนาบุคลากรที่เพียงพอต่อความต้องการดังกล่าว นอกจากนี้ ทำให้เกิดการเติบโตของการทำธุรกิจที่ไม่สุจริต โดยธุรกิจ

แบบแฟงภายใต้ชื่อสถานประกอบการสปาเพื่อสุขภาพ ซึ่งกลายเป็นกิจการที่เสื่อมเสียชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้สปาไทยต้องเผชิญกับความท้าทายนี้ (ภัทรพล จึงสมเจตไพศาล, 2563, น. 304)

การกำหนดมาตรฐานสถานประกอบการกิจการเพื่อสุขภาพนี้ มีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการ กิจการ ผู้ดำเนินกิจการ ผู้ให้บริการ และผู้รับบริการด้วยคุณภาพมาตรฐานระดับสากล โดยมุ่งประสงค์เพื่อให้บริการสุขภาพที่ปลอดภัย และการพิทักษ์สิทธิของประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเสริมการบริการสุขภาพของผู้ให้บริการชาวไทยและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกในบริการสุขภาพของประเทศไทย (ญาดา วัลลา, 2561, น. 13)

2.1.4 ประวัติการนวดของประเทศไทย

การนวดแบบไทยเป็นวิธีการรักษาแบบดั้งเดิมของไทยที่มีรากฐานตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งสืบทอดมาเนื่องจากการใช้มือกด คลำ ลูบ ตามแบบฉบับที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อผ่อนคลายความเครียดและเจ็บปวด และเป็นการบำบัดรักษาที่ส่วนหนึ่งของแพทย์แผนไทย

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นยุคที่การแพทย์แผนไทยเจริญรุ่งเรืองที่สุด มีการจัดตั้งกรมหมอนวด และการรับรู้สถานที่สำคัญอย่างการตั้งกรมหมอนวดและกรมหมอนเด็ก เป็นการเรียนรู้และบูรณาการการบำบัดแบบไทยอย่างเป็นระบบ

ในสมัยกรุงธนบุรี มีสงครามเกิดขึ้นทำให้หนังสือและความรู้ทางการแพทย์แผนไทยถูกทำลายลงอย่างมาก แม้กระนั้นความพยายามในการรักษาและสืบทอดวิธีการนวดไทยก็ยังคงมีอยู่ตลอดมา

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลที่ 3 ได้มีการรวบรวมความรู้ทางการแพทย์แผนไทยที่วัดโพธิ์ (วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร) โดยการจารึกสรรพตำราต่าง ๆ ลงบนแผ่นหินอ่อนประดิษฐ์ไว้ตามศาลารายต่าง ๆ และจัดเก็บรวบรวมความรู้เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยอีกครั้ง

ในสมัยรัชกาลที่ 4 ของประเทศไทย เริ่มมีการติดต่อกับชาวตะวันตกมากขึ้น ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนทั้งในด้านวัฒนธรรมและการดูแลสุขภาพ โดยมีการนำเข้ายาเม็ดและยาฉีดยาใช้แทนสมุนไพรตามประเพณีเดิม ๆ ซึ่งผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการนวดไทยก็เป็นอย่างมาก แม้จะไม่มีมากเท่ากับการใช้สมุนไพร แต่การนวดไทยยังคงมีความเป็นที่ยอมรับ

การนวดไทยในยุคนั้นยังคงอยู่แต่ไม่เป็นที่นิยมเท่ากับยุคก่อนหน้า หมอนวดที่มีความชำนาญก็ยังคงมีอยู่ในทุกยุค โดยเฉพาะในสมัยรัชกาลที่ 5 และ 6 มีหมอนวดที่มีความสามารถมากมาย แต่วิชาการนวดไทยไม่ค่อยแพร่หลายเท่าที่ควรเนื่องจากการสอนมักจะเป็นแบบตัวต่อตัวเฉพาะกับญาติหรือคนในครอบครัวเท่านั้น

ในยุคปัจจุบันการนวดไทยที่เหลืออยู่เป็นผลมาจากการสืบทอดวิชาการนั้น โดยจะต้องมีการปรับปรุงและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้การนวดไทยเป็นเอกลักษณ์และเจริญก้าวหน้าไปอีกขั้น การนวดไทยใน

ปัจจุบันยังคงมีคุณค่าและสามารถใช้ในการบำบัดรักษาอาการต่าง ๆ และส่งเสริมสุขภาพได้ดี การนวดไทยเริ่มเป็นที่น่าสนใจอีกครั้งและได้รับความสนใจไม่เฉพาะจากชาวไทยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้คนจากทั่วโลกที่สนใจและยอมรับการนวดไทย (ญาดา วัลลา, 2561, น. 15-16)

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจนวดและสปาเพื่อสุขภาพของประเทศไทย

เมื่อปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ธุรกิจสปาเริ่มมีการเติบโตในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ในช่วงนั้นมีจำนวนสปาที่เปิดให้บริการเพียงไม่กี่แห่ง โดยรูปแบบของสปาในช่วงนี้เป็นสปาแบบให้บริการครบวงจร ตั้งอยู่ในโรงแรมชั้นนำต่าง ๆ โดยมีหลายแบบ เช่น สปาที่มีสถานที่ที่หรูหราและมีรายการบริการหลากหลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเยือนประเทศเพื่อเที่ยวชมทรัพยากรธรรมชาติที่งดงาม แต่เมื่อความสนใจในการดูแลสุขภาพด้วยวิธีธรรมชาติเพิ่มขึ้น ตลาดสปาก็ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว

การขยายตัวของตลาดสปาหลังจากนั้นเห็นการเกิดขึ้นของธุรกิจเดี่ยวสปาที่ไม่มีบริการห้องพัก มีการนวดแบบไม่ซับซ้อนมากขึ้นในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เป็นเพราะมีความต้องการจากผู้บริโภคที่ต้องการความผ่อนคลายและดูแลตนเองในชีวิตประจำวัน

ในปัจจุบัน ตลาดสปาที่มีลักษณะที่กระจายและกระจุกตัวในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยจะพบสปาแบบสแตนอโลนและสปาในโรงแรมเปิดให้บริการตั้งแต่กรุงเทพมหานครจนถึงจังหวัดท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น ถนนสุขุมวิท ถนนสาทร จังหวัดเชียงใหม่ ภูเก็ต เกาะสมุย หัวหิน และอื่น ๆ สถานที่เหล่านี้เป็นศูนย์กลางที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวและธุรกิจอย่างมาก โดยการตลาดเน้นที่ธุรกิจท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และชาวต่างชาติ (ญาดา วัลลา, 2561, น. 16)

2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ

ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะเปิดสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ นอกจากจะต้องทำการศึกษาถึงความหมาย ประเภท รวมถึงความต้องการของผู้บริโภคแล้ว กฎหมายก็เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญ เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการนวดนั้น มีทั้งพระราชบัญญัติและกฎหมายที่เข้ามาควบคุม เช่น กฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายประกันสังคม พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต จากที่กล่าวมาข้างต้นก็ยังมีกฎหมายอื่น ๆ ที่เข้ามาควบคุมสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ

2.2.1 ความเป็นมาของกฎหมาย

กฎหมายควบคุมสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งมีที่มาจากนโยบายของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ในสมัยรัฐบาลนายทักซิณ ชินวัตร มุ่งเน้นไปที่การจัดการแบ่งเขต (Zoning) โดยมีการมอบให้กระทรวงสาธารณสุขในขณะนั้น ซึ่งมีคุณหญิงสุดา รัตน์ เกษราพันธ์ เป็นรัฐมนตรี เป็นผู้ดำเนินการในการกำหนดทิศทางของร้านนวด/สปา เนื่องจากการเปิดร้านนวด/สปาในขณะนั้นจะต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 รวมไปถึงสถานบริการที่เป็น

เรื่องอโคจรด้วย เนื่องจากการนวดนั้นมีอยู่หลายประเภท เช่น นวดแผนไทย นวดคาราโอเกะ เป็นต้น (พินิจ ทิพย์มณี, 2564, น. 201-202)

ต่อมา มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521 ซึ่งเป็นการปรับปรุงคำนิยามของ “สถานบริการ” ในมาตรา 3 (3) ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “สถานอาบอบนวด หรืออบตัว ซึ่งมีหญิงบริการให้แก่ลูกค้า” โดยไม่จำกัดว่าผู้ให้บริการจะเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้กำหนดให้ผู้บริการสำหรับลูกค้าเป็นไปตามที่เห็นสมควร โดยไม่จำกัดเพศของผู้บริการให้แก่ลูกค้าชายเท่านั้น แต่กลับเป็นการให้บริการแก่ลูกค้าทุกเพศ

อย่างไรก็ตาม การเปิดกิจการสปาหรือนวดในลักษณะดังกล่าวอาจทำให้เกิดการแอบแฝงค้าประเวณี และการเปิดบริการนวดโดยไม่ได้รับอนุญาตอยู่เสมอ จึงทำให้กระทรวงสาธารณสุขขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่และกระทรวงมหาดไทยในการจับกุมร้านนวด/สปาที่ไม่ได้รับอนุญาต ในขณะนั้นพร้อมกันทั้งหมด 32 แห่งในกรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจสอบการขอขึ้นทะเบียนและขอใบอนุญาตประกอบการกับกระทรวงสาธารณสุข อย่างไรก็ตาม ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าสถานบริการนวด/สปาดังกล่าวได้รับอนุญาตหรือไม่ (สาวสาวิตริ มุณีรัตน์, 2563, น. 10)

นอกจากนี้ยังมีนโยบายเพิ่มเติมในการเปิดร้านนวดแผนโบราณในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ต้องขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชาตำรวจนครบาล และในจังหวัดอื่น ๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด (พินิจ ทิพย์มณี, 2564, น. 203)

จะเห็นได้ว่า ในอดีตที่ผ่านมา ไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำกับดูแลและการประกอบกิจการของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จนนำไปสู่การพัฒนากฎหมาย โดยมีการตราพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ออกมาใช้บังคับ และอยู่ในการควบคุมของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ภายใต้กระทรวงสาธารณสุข ทำให้มีความแตกต่างชัดเจนในการให้บริการในสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 กับ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 เนื่องจากมีเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 เนื่องจากกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพไม่มีกฎหมายที่เฉพาะเจาะจงและการดำเนินกิจการนี้มีผู้ประกอบการ ผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการจำนวนมากขาดความรู้และทักษะในการประกอบกิจการ และการให้บริการของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่ไม่มีมาตรฐานและส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจของผู้รับบริการ รวมถึงการใช้คำว่า “สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ” เพื่อประกอบกิจการแฝงอย่างอื่นที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้รับบริการชาวไทยและชาวต่างประเทศต่อกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ดังนั้น ควรมีกฎหมายที่เฉพาะเจาะจงเพื่อกำกับดูแลการประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพอย่างมีมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชาชนและคุ้มครองผู้บริโภคต่อไป

2.2.2 สารสำคัญของพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

สถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้น เป็นการประกอบธุรกิจที่จะต้องได้รับใบอนุญาตก่อน จึงสามารถดำเนินธุรกิจได้ ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ดังนี้

1) ความหมายของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ¹

สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หมายความว่า สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(1) กิจการสปา อันได้แก่ บริการที่เกี่ยวกับการดูแลและเสริมสร้างสุขภาพโดยวิธีการบำบัดด้วยน้ำและการนวดร่างกายเป็นหลัก ประกอบกับบริการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงอีกอย่างน้อยสามอย่าง เว้นแต่เป็นการดำเนินการในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล หรือการอาบน้ำ นวด หรืออบตัวที่เป็นการให้บริการในสถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัวตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(2) กิจการนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงาม เว้นแต่การนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงาม ในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลหรือในหน่วยบริการสาธารณสุขของหน่วยงานของรัฐ หรือการนวดที่เป็นการให้บริการในสถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัวตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(3) กิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2) คณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ²

(1) องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ “คณะกรรมการสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพ” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก อธิบดีกรมสนับสนุน บริการสุขภาพ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการอาหาร และยา และ ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถด้านบริการเพื่อสุขภาพ โดยให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพเป็นเลขานุการจำนวน หนึ่งคน และผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

(2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ และในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการ

¹ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

² มาตรา 5-11 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

ผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ โดย ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่าที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

(3) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ เสนอนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์ เกี่ยวกับการประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพต่อรัฐมนตรี กำหนดมาตรการในการส่งเสริมสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนการส่งเสริมบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่มให้เข้าถึงและได้รับประโยชน์ กำหนดหลักเกณฑ์การรับรองวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่ผู้ดำเนินการหรือผู้ให้บริการได้รับ จากสถาบันการศึกษา หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ กำหนดหลักเกณฑ์การทดสอบและประเมินความรู้ความสามารถ ของผู้ดำเนินการ เป็นต้น

3) การขออนุญาตและการขึ้นทะเบียน¹

(1) การขออนุญาต

(ก) ผู้ขออนุญาต ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพจากผู้อนุญาต คือ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

(ข) ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพต้องมีอายุ ไม่น้อยกว่า ยี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้ เป็นบุคคลล้มละลาย วิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือ คนเสมือนไร้ความสามารถ เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า เป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตาม ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เป็นผู้เจ็บป่วยด้วย โรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือติดยาเสพติดให้โทษ เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ ใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เป็นผู้เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการสถาน ประกอบการเพื่อสุขภาพ และยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับถึงวันยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการสถาน ประกอบการเพื่อสุขภาพ และในกรณีที่มีบุคคลเป็นผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้มีอำนาจจัดการแทนบุคคลนั้นต้องมี คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวข้างต้นด้วย

(2) ใบอนุญาต

(ก) ใบอนุญาตให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต ส่วนการขอต่ออายุ ใบอนุญาต ให้ผู้รับอนุญาตยื่นคำขอก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ผู้ยื่นคำขอ ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตจาก ผู้อนุญาต

¹ มาตรา 12-23 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

(ข) การโอนใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้แก่บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ค) ใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพสิ้นสุดลง เมื่อ

- ผู้รับอนุญาต ตาย เว้นแต่ทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้ผู้จัดการมรดก หรือทายาทซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย หรือในกรณีที่มียาทหลายคนให้ทายาท ด้วยกันนั้นตกลงตั้งทายาทคนหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ยื่นคำขอต่อผู้อนุญาต เพื่อขอรับโอนใบอนุญาตภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับอนุญาตตาย ถ้ามิได้ยื่นคำขอภายในระยะเวลา ดังกล่าว ให้ถือว่าใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นสิ้นสุดลง หรือ

- ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

- เลิกประกอบกิจการ โดยผู้รับอนุญาตซึ่งประสงค์จะเลิกประกอบกิจการ แจ้งให้ผู้อนุญาตทราบ พร้อมทั้งส่งคืนใบอนุญาตแก่ผู้อนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิกประกอบกิจการ ซึ่งการเลิกประกอบกิจการ ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับอนุญาตพ้นจากความรับผิดชอบที่มีตามพระราชบัญญัตินี้

- ถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพตาม เนื่องจากไม่ ชำระค่าธรรมเนียมภายในหกเดือนนับแต่วันสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือ อธิบดีสั่งเพิกถอนเนื่องจากผู้รับอนุญาต ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย หรือผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมาย บัญญัติไว้ เช่น ไม่ควบคุมดูแลให้มีการลักลอบหรือมีการค้าประเวณี หรือมีการกระทำหรือบริการที่ขัดต่อ กฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ยินยอมหรือปล่อยปละละเลย ให้มีการจำหน่ายหรือเสพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เป็นต้น ส่วนในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเป็นนิติบุคคล และปรากฏต่อผู้อนุญาตว่าผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคลขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด ให้ผู้อนุญาตแจ้งให้ผู้รับอนุญาตแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งซึ่ง หากผู้รับอนุญาตไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

(3) การชำระค่าธรรมเนียม

ให้ผู้รับอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพรายปีตามอัตรา หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และภายในระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง หากผู้รับอนุญาตไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้อนุญาตสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจนกว่าจะชำระค่าธรรมเนียมได้ และในกรณีที่ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ ใบอนุญาตไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในหกเดือนนับแต่วันสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้ผู้อนุญาตสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

(4) ผู้ให้บริการ

ผู้ใดประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการต่อผู้อนุญาตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตร ด้านการบริการเพื่อสุขภาพที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือ เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า เป็นผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก่อนวันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน และไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือติดยาเสพติดให้โทษ

4) หน้าที่ของผู้รับอนุญาตและผู้ดำเนินการ¹

ผู้รับอนุญาตต้องประกอบกิจการให้ตรงตามประเภทของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ผู้รับอนุญาตและผู้ดำเนินการมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) หน้าที่ของผู้รับอนุญาต ผู้รับอนุญาตมีหน้าที่

(ก) แสดงใบอนุญาตประกอบกิจการไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานประกอบการเพื่อ สุขภาพที่ระบุไว้ในใบอนุญาต จัดให้มีผู้ดำเนินการอยู่ประจำสถานประกอบการตลอดเวลาทำการ พร้อมทั้ง แสดงชื่อผู้ดำเนินการไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย จัดทำทะเบียนประวัติผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการ

(ข) ไม่โฆษณาเกี่ยวกับการให้บริการเพื่อสุขภาพในลักษณะ ใช้ข้อความโฆษณา อันเป็นเท็จ หรือโอ้อวดเกินความเป็นจริง หรือ โอ้อวดสรรพคุณของการบริการเพื่อสุขภาพ หรืออุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ และ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ อันเป็นส่วนประกอบในการให้บริการว่าสามารถบำบัด รักษา หรือป้องกันโรคได้ หรือ ใช้ถ้อยคำอื่นใดที่มีความหมายในทำนองเดียว เป็นต้น

(ค) ควบคุมดูแลมิให้สถานประกอบการเพื่อสุขภาพก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อาศัย ในบริเวณใกล้เคียง

(ง) ห้ามมิให้มีการจัดสถานที่หรือสิ่งอื่นใดสำหรับให้ผู้ให้บริการแสดงตนเพื่อให้สามารถเลือก ผู้ให้บริการได้ และควบคุมดูแลมิให้มีการลักลอบหรือมีการค้าประเวณี หรือมีการกระทำหรือบริการที่ขัดต่อ กฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

¹ มาตรา 24-29 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

(จ) ห้ามมิให้หรือยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการจำหน่ายหรือเสพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการนำอาวุธเข้าไปในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพ รวมถึงห้ามผู้มีอาการมีเงินมาจนประพติตนวันวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพระหว่างเวลาทำการ

(2) หน้าที่ของผู้ดำเนินการ ผู้ดำเนินการมีหน้าที่

(ก) จัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำหรับบริการหรือคู่มือการใช้อุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ และพัฒนาผู้ให้บริการให้สามารถให้บริการได้ตามคู่มือที่จัดทำขึ้น รวมถึงสอบถามและบันทึกข้อมูล สุขภาพพื้นฐาน และคัดกรองผู้รับบริการเพื่อจัดบริการที่เหมาะสมแก่สุขภาพของผู้รับบริการ

(ข) ควบคุมดูแลการบริการ อุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐาน ถูกสุขลักษณะ และใช้อย่างปลอดภัย

(ค) ควบคุมดูแลผู้ให้บริการให้ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และควบคุมดูแลมิให้ผู้ให้บริการออกไปให้บริการนอกสถานประกอบการในเวลาทำงาน รวมถึงจัดให้มีมาตรการดูแลความปลอดภัยในการทำงาน และป้องกันมิให้ผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ และบุคคลซึ่งทำงานในสถานประกอบการเพื่อ สุขภาพถูกล่วงละเมิดทางเพศ

(ง) ควบคุมดูแลมิให้มีการลักลอบหรือมีการค้าประเวณี หรือมีการกระทำหรือบริการที่ขัดต่อ กฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

(จ) ห้ามมิให้หรือยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการจำหน่ายหรือเสพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการนำอาวุธเข้าไปในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพ รวมถึงห้ามผู้มีอาการมีเงินมาจนประพติตนวันวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพระหว่างเวลาทำการ

5) การพักใช้ การเพิกถอนใบอนุญาตและการลบชื่อออกจากทะเบียน¹

1) การพักใช้ใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาตมีอยู่ 2 กรณี ซึ่งสรุปได้ดังนี้

(ก) การพักใช้ใบอนุญาตเมื่อปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- แสดงใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพไว้ในที่เปิดเผยและ เห็นได้ง่าย ณ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ระบุไว้ในใบอนุญาต จัดให้มีผู้ดำเนินการอยู่ประจำสถาน ประกอบการเพื่อสุขภาพตลอดเวลาทำการ พร้อมทั้งแสดงชื่อผู้ดำเนินการไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย จัดทำทะเบียนประวัติผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการ รักษามาตรฐานด้านสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการ ให้ เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ใช้ข้อความโฆษณาอันเป็นเท็จ หรือโอ้อวดเกินความเป็นจริง โอ้อวดสรรพคุณของ

¹ มาตรา 30-34 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

การบริการเพื่อสุขภาพ หรืออุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ อันเป็นส่วนประกอบในการให้บริการ ว่าสามารถบำบัด รักษา หรือป้องกันโรคได้ หรือใช้ถ้อยคำอื่นใดที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน โฆษณา ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการให้บริการเพื่อสุขภาพ โฆษณาที่มีลักษณะส่อไปในทางหลอกลวง ควบคุมดูแลมิให้สถานประกอบการเพื่อสุขภาพก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ แก่ผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียง จัดสถานที่หรือสิ่งอื่นใดสำหรับให้ผู้ให้บริการแสดงตนเพื่อให้สามารถเลือกผู้ให้บริการได้

- ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้รับอนุญาตฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม กฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อมีการกระทำดังกล่าวข้างต้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการดังนี้

1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้รับอนุญาตดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

2) หากผู้รับอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดตาม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่อผู้อนุญาตเพื่อพิจารณา และให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้จนกว่าจะได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง เมื่อผู้รับอนุญาตได้ดำเนินการแก้ไข ให้ถูกต้องแล้ว ให้ผู้อนุญาตสั่งเพิกถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้น โดยผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต ต้องหยุดประกอบกิจการตามที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(ข) การพักใช้ใบอนุญาตเมื่อปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ดำเนินการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติ ตามหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- จัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำหรับบริการหรือคู่มือการใช้อุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ และพัฒนาผู้ให้บริการให้สามารถให้บริการได้ตามคู่มือที่จัดทำขึ้น รวมถึงสอบถามและบันทึกข้อมูล สุขภาพพื้นฐาน และคัดกรองผู้รับบริการเพื่อจัดบริการที่เหมาะสมแก่สุขภาพของผู้รับบริการ ควบคุมดูแล การบริการ อุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐาน ถูกสุขลักษณะ และใช้ได้อย่างปลอดภัย ควบคุมดูแลผู้ให้บริการให้ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และควบคุมดูแลมิให้ผู้ให้บริการออกไปให้บริการนอกสถานประกอบการในเวลาดำเนินการ รวมถึงจัดให้มีมาตรการดูแลความปลอดภัยในการทำงาน และป้องกันมิให้ผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ และบุคคลซึ่งทำงานในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพถูกล่วงละเมิดทางเพศ

- ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้รับอนุญาตฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม กฎกระทรวง หรือ ประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อมีการกระทำดังกล่าวข้างต้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการดังนี้

1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ดำเนินการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

2) หากผู้ดำเนินการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่รายงานผู้อนุญาตเพื่อพิจารณา โดยให้ผู้อนุญาตที่มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง เมื่อผู้ดำเนินการได้ปฏิบัติให้ถูกต้องแล้ว ให้ผู้อนุญาตสั่งเพิกถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้น ผู้ดำเนินการซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

2) การเพิกถอนใบอนุญาต อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตแก่ผู้รับอนุญาตและผู้ดำเนินการได้ เมื่อปรากฏว่า

(ก) ผู้รับอนุญาต ผู้รับอนุญาตอาจถูกอธิบดีสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต ในกรณีดังต่อไปนี้

- ผู้รับอนุญาตเป็น บุคคลล้มละลาย บุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ อันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นผู้เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ และยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับถึงวันยื่นคำขอรับใบอนุญาต ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

- ผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ได้แก่ ควบคุมดูแลให้มีการลักลอบหรือ มีการค้าประเวณี หรือมีการกระทำความผิดที่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีใน สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ห้ามมิให้หรือยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการจำหน่ายหรือเสพเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการนำอาวุธเข้าไปในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ รวมถึงห้ามผู้มีอากรมีนเมาจนประพฤตินุญวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปใน สถานประกอบการเพื่อสุขภาพระหว่างเวลาทำการ

- ผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด การถูกสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตอาจกระทำได้ทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1) กรณีที่ผู้รับอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดา หากอธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้สามารถประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้ต่อไปอีกหกสิบวันนับแต่วันที่อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

2) กรณีที่ผู้รับอนุญาตเป็นนิติบุคคล และปรากฏต่อผู้อนุญาตว่าผู้ที่มีอำนาจจัดการแทนนิติ

บุคคล

ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามให้ผู้อนุญาตแจ้งให้ผู้รับอนุญาตแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากผู้รับอนุญาตไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

(ข) ผู้ดำเนินการ ผู้ดำเนินการอาจถูกอธิบดีสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต ในกรณีดังต่อไปนี้

- ผู้ดำเนินการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด
- ผู้ดำเนินการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ คือ ควบคุมดูแลให้มีการลักลอบหรือ มีการค้าประเวณี หรือมีการกระทำความผิดที่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีใน สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ห้ามมิให้หรือยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการจำหน่ายหรือเสพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการนำอาวุธเข้าไปในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ รวมถึงห้ามผู้มีอาการมีนเมาจนประพฤตินุญวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพระหว่างเวลาทำการ

- ผู้ดำเนินการฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด

3) การลบชื่อออกจากทะเบียน ในกรณีที่ผู้ให้บริการผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้อนุญาตลบชื่อผู้ให้บริการนั้นออกจากทะเบียนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และลบชื่อออกจากทะเบียน ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ หรือผู้ให้บริการทราบแล้วแต่ กรณีโดยการแจ้งคำสั่งดังกล่าว ให้นำหมวดว่าด้วยการแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

6) พนักงานเจ้าหน้าที่¹

ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

ควบคุม

1) เข้าไปในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบหรือ

2) เก็บอุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการให้บริการเพื่อสุขภาพในปริมาณ พอสมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์

¹ มาตรา 35-37 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

3) ยึดหรืออายัดอุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนภาชนะบรรจุ หีบห่อ ฉลากและเอกสารกำกับ และเอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

4) มีหนังสือเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด และในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

7) การอุทธรณ์¹

1) ในกรณีผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาต ไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาต ไม่ให้โอนใบอนุญาต หรือไม่รับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ ให้ผู้ขออนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอรับโอนใบอนุญาต หรือผู้ขอขึ้นทะเบียน มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อปลัดกระทรวงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่ออกใบอนุญาต การไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาต การไม่ให้โอนใบอนุญาต หรือการไม่รับขึ้นทะเบียน

2) ผู้รับอนุญาต ผู้ดำเนินการ หรือผู้ให้บริการ ซึ่งถูกพักใช้ใบอนุญาต ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือ ถูกลบชื่อออกจากทะเบียน มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อปลัดกระทรวงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง คำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือคำสั่งลบชื่อออกจากทะเบียน ซึ่งการอุทธรณ์ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ หยุดการบังคับตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือคำสั่งลบชื่อออกจากทะเบียน

3) การพิจารณาอุทธรณ์ ให้ปลัดกระทรวงพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับคำอุทธรณ์ ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้มีหนังสือแจ้งให้ ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกิน สามสิบวันนับแต่วันที่ตนกำหนดระยะเวลาดังกล่าว โดยคำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงให้เป็นที่สุด

8) บทกำหนดโทษ²

กฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดบทลงโทษผู้ที่กระทำความผิด หรือผู้ที่ฝ่าฝืน ไว้ดังนี้

1) ผู้ใดใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจว่า “สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ” “กิจการสปา” “นวดเพื่อสุขภาพ หรือเพื่อเสริมความงาม” หรือกิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ของบทนิยามคำว่า “สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกันที่อาจทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นสถานประกอบการเพื่อสุขภาพโดยมิได้เป็นผู้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท

¹ มาตรา 38-40 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

² มาตรา 41-48 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

2) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น เกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของ กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิด นั้น ๆ ด้วย

3) บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามหลักเกณฑ์ที่ อธิบดีประกาศกำหนด โดยเมื่อผู้ต้องหาชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น

2.3 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ

พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มีเจตนารมณ์เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานของกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ให้ได้มาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นจากผู้ให้บริการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากการวิจัย ผู้วิจัยพบปัญหา ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

2.3.1 ปัญหากระบวนการในการขออนุญาตและขึ้นทะเบียน

การขออนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ กรณีนวดเพื่อสุขภาพนั้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายจะใช้ระบบอนุญาตมาควบคุมการประกอบกิจการ รวมทั้งใช้การขึ้นทะเบียนสำหรับผู้ให้บริการ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การขออนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ

หากประสงค์จะเปิดสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จะต้องยื่นคำขอต่อผู้อนุญาต ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ ถูกควบคุมโดยใช้ระบบอนุญาตก่อน จึงจะสามารถดำเนินธุรกิจได้ ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงการอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 นั้น ได้กำหนดรายละเอียด ระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างครบถ้วนสมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตาม การพิจารณาประกอบการอนุญาตนั้น ประการสำคัญคือสถานที่ตั้งของสถานประกอบการ ผู้ขออนุญาตจะต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง กล่าวคือ ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานด้านสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพประเภทกิจการสปา และกิจการนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงาม พ.ศ. 2560 ซึ่งจะเห็นได้ว่า กรณีดังกล่าวเป็นการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ เกี่ยวกับความปลอดภัย และเกี่ยวกับความปลอดภัย อันเป็นการให้ผู้ขออนุญาตต้องดำเนินการให้ครบถ้วน ถูกต้อง และจะมีเจ้าหน้าที่มาประเมิน ก่อนการพิจารณาอนุญาต เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า อาจเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ที่มาประเมินนั้นทำการทุจริตจากประเมินลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการได้ โดยอาจมีการเรียกรับเงิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ขออนุญาต อันทำให้กระบวนการในการขออนุญาตนั้น ลำบากกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายได้

2) การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการในสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ

สถานประกอบกิจการเพื่อสุขภาพ จะต้องเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งเป็นไปตามไปตามประกาศ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง สถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ต้องมีผู้ดำเนินการ ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้สถานประกอบการเพื่อสุขภาพประเภทกิจการสปาเท่านั้น ที่จะต้องมีผู้ดำเนินการ ซึ่งหากพิจารณาแล้ว กิจการนวดเพื่อสุขภาพ หรือเพื่อเสริมความงาม ตามประกาศฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้ต้องมีผู้ดำเนินการ ดังนั้น จึงเป็นความคลัดคลันกับกิจการประเภทอื่นที่ไม่ใช่สปา ดังนั้น อาจเป็นช่องทางนำไปสู่การหลีกเลี่ยงการขออนุญาต เนื่องจากผู้ขออนุญาตมองว่า เป็นความหลวมล่า ไม่เท่าเทียมกันได้

3) การขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ

ผู้ที่ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จะต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการต่อผู้อนุญาต ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับรองวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตร ผู้ดำเนินการหรือผู้ให้บริการจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ พ.ศ. 2559 ซึ่งผู้ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการได้นั้น จะต้องมีความรู้การศึกษาซึ่งจบจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ตามที่ประกาศฉบับนี้กำหนดไว้ ซึ่งหากพิจารณาแล้วย่อมเห็นได้ว่า เป็นการกำหนดคุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้ที่จะให้บริการนั้น ต้องเป็นการให้บริการอย่างมืออาชีพ ดังนั้น จึงควรกำหนดคุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษาไว้ แต่อย่างไรก็ตาม แม้สถานศึกษา หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพแล้ว บ้างกรณีอาจมีการลาออกของอาจารย์ หรือบุคลากรที่ทำการสอน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในด้านคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น จึงควรมีการตรวจสอบสถานศึกษา หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ในด้านการจัดการเรียนการสอน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาของใบอนุญาต

การขออนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ใบอนุญาตนั้น มีอายุ 5 ปี หากพิจารณากรอบระยะเวลาแล้วจะเห็นว่า ระยะเวลา 5 ปีนั้น เป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างนานพอสมควร เนื่องจากหากได้รับใบอนุญาตแล้ว ผู้ประกอบกิจการอาจมีการดำเนินการประกอบกิจการที่เกิดความเสียหาย หรือมีการแอบแฝงด้านอื่น ๆ เช่น มีการค่าประเวณี หรือมีการกระทำที่ผิดกฎหมายในสถานประกอบการนั้น ดังนั้น จึงควรลดอายุของใบอนุญาตให้เหลือ 3 ปี ทั้งนี้ ย่อมไม่เป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ขออนุญาตเกินสมควร อีกทั้งเพื่อเป็นการกำกับดูแลการประกอบกิจการให้เป็นไปตามมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป

นอกจากนี้ ใบอนุญาตนั้นเมื่อครบ 5 ปีแล้ว สามารถต่ออายุได้ ซึ่งกระบวนการในการต่ออายุใบอนุญาตนั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดมาตรการในการตรวจสอบก่อนมีการต่ออายุใบอนุญาตแต่อย่างใด คงให้สามารถต่อได้เลย ซึ่งหากพิจารณาจากหลักเกณฑ์ในการขอใบอนุญาตแล้ว กฎหมายกำหนดให้มีการตรวจสอบ

ทั้งด้านสถานที่ ด้านความปลอดภัย และด้านการให้บริการ ดังนั้น ในการพิจารณาการต่อใบอนุญาตจึงควร กำหนดให้มีการตรวจสอบเช่นเดียวกันกับกระบวนการขอใบอนุญาตครั้งแรกด้วยเช่นกัน

2.3.3 ปัญหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบปรับ

การขออนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ มีผู้ประกอบการบางราย ประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต หรือเป็นการลักลอบเปิด กรณีดังกล่าวนี้ ย่อมทำให้เกิดปัญหา ในด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาด้านสถานที่ประกอบกิจการไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้มา ใช้บริการ รวมถึงปัญหาด้านการให้บริการ เป็นต้น ซึ่งการประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น กฎหมาย กำหนดโทษไว้ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า เป็นโทษที่เบา ไป ย่อมทำให้ผู้ประกอบการโดยไม่ได้รับอนุญาตเหล่านั้น ไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย อีกทั้ง ยังเป็นช่อง ทางการทุจริตของเจ้าหน้าที่ผู้ทำการจับกุมอีกด้วย ดังนั้น ควรมีการกำหนดโทษสำหรับผู้ประกอบการโดย ไม่ได้รับอนุญาตให้หนักขึ้น และหากพิจารณาประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการ ในการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 แล้ว การเปรียบเทียบปรับ ให้ โอกาสผู้ประกอบการโดยไม่ได้รับอนุญาต มีโทษปรับถึงสามครั้ง ครั้งที่สี่ จึงส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี ซึ่งจะเห็นว่า กรณีดังกล่าวนี้ อาจทำให้ผู้ประกอบการโดยไม่ได้รับอนุญาตไม่มีความเข็ดหลาบ และไม่มีความ เกรงกลัวต่อกฎหมาย

3. บทสรุป และข้อเสนอแนะ

3.1 บทสรุป

ในสมัยโบราณมีการใช้น้ำในการบำบัดรักษาโรคต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากบันทึกทางประวัติศาสตร์ของ ชาวบาบิโลเนีย ชาวอียิปต์ ชาวกรีก ชาวฮิบรู ชาวเปอร์เซีย ชาวอินเดีย และชาวจีน ล้วนมีการใช้น้ำในการ รักษาพยาบาลเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น

จากการใช้น้ำเพื่อบำบัดรักษาทางการแพทย์ พัฒนากลายมาเป็นสปา ซึ่งบริการสปามีจุดกำเนิดมาจากการ รักษาพยาบาลเพื่อสุขภาพตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดได้สั่งสมองค์ความรู้และฝีมือ อย่างละเอียดถี่ถ้วน จนทำให้การให้บริการของสปาเป็นที่ยอมรับในระดับมาตรฐานสูง มีขั้นตอนการดูแลรักษาที่ ประณีตปราศจากข้อผิดพลาด

ในปัจจุบัน สปาได้ขยายบทบาทออกไปจากการเป็นสถานพยาบาลเพื่อการรักษาพยาบาลเพียงอย่าง เดียว หันมาเน้นการเป็นแหล่งพักผ่อนเพื่อการผ่อนคลายความเครียดมากขึ้น มีการเปิดให้บริการสาขาอื่น ๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านค้า บ่อนคาสิโน และแหล่งบันเทิงต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม สปาบางแห่งยังคงรักษาแนวคิดดั้งเดิมไว้ โดยให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพองค์รวมทั้งการอาบ อบ แช่ร่างกาย การดื่มกินน้ำบริสุทธิ์และน้ำแร่ สปาเหล่านี้จึงได้รับการขนานนามว่า “เฮลท์ ฟาร์ม” หรือฟาร์มสุขภาพ ซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วโลกในปัจจุบัน

ส่วนสปาในประเทศไทยเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2538 โดยมีการก่อตั้งสปาในเชิงธุรกิจในชื่อว่า “ชีวาธรรม รีสอร์ทสุขภาพ” โดยมีการมุ่งเน้นพัฒนาให้สปามีมาตรฐาน และให้ความสำคัญกับมาตรฐานด้านสุขภาพ จนทำให้สปาไทยได้รับการยอมรับจากทั่วโลก

ต่อมาประเทศไทยมีการบริการสปา รวมทั้งมีการนวดเพื่อผ่อนคลาย และเพื่อรักษาอาการปวดตามเนื้อตัว โดยเป็นการนวดและสปาในเชิงธุรกิจมากขึ้น โดยส่วนมากจะมีอยู่ตามถนนและเมืองใหญ่ต่าง ๆ เช่น สุขุมวิท สาทร เชียงใหม่ ภูเก็ต เกาะสมุย และอื่น ๆ ซึ่งทำให้มีการบริการนวดเอนด์สปาให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น

จากที่มีการทำสปา และการนวดในเชิงธุรกิจ แต่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะควบคุม จึงมีการออกพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ขึ้น ทั้งนี้เพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประเภทสปา และนวด โดยอยู่ในคำนิยามคำว่า “สถานบริการ” รวมทั้งได้มีการออกกฎหมายลำดับรองด้วย แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าว ยังไม่ถือเป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้กำกับดูแลสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จนนำไปสู่การออกพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ซึ่งถือเป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้กำกับดูแลการประกอบกิจการของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดให้กิจการสปา กิจการนวดเพื่อสุขภาพ หากจะดำเนินการในเชิงธุรกิจจะต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาตแล้วจึงจะสามารถดำเนินธุรกิจได้ กล่าวคือ การประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ และผู้ดำเนินการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จะต้องขออนุญาตต่อผู้อนุญาต และเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงจะสามารถประกอบธุรกิจได้ ส่วนผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้น จะต้องขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ ทั้งนี้ เป็นไปตามวิธีการ หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนี้ หากมีการประกอบกิจการ หรือเป็นผู้ดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือเป็นผู้ให้บริการโดยไม่ได้ขึ้นทะเบียน ย่อมมีโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ เป็นอำนาจดุลพินิจของเจ้าพนักงานในการดำเนินคดี

จากการใช้บังคับพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา ยังมีประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข เพื่อให้สถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพมีมาตรฐานและได้คุณภาพ ต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการนัดเพื่อสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.2.1 กระบวนการในการขออนุญาต และขึ้นทะเบียน ควรกำหนดให้มีมาตรการในการตรวจสอบผู้อนุญาตเพื่อป้องกันการทุจริตในขั้นตอนของการขออนุญาต โดยควรกำหนดให้มีการตรวจสอบย้อนหลังในกรณีที่มีการออกใบอนุญาตไปแล้ว ซึ่งควรบัญญัติเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 โดยให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ และควรมีองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 แต่ไม่เกิน 9 คน

3.2.2 ระยะเวลาของใบอนุญาตนั้น เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ใบอนุญาตมีอายุ 5 ปี และสามารถต่ออายุได้ เมื่อพิจารณาแล้ว อายุใบอนุญาตยาวเกินไป อันอาจเป็นเหตุให้ผู้ประกอบการไม่ควบคุมมาตรฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงควรลดอายุใบอนุญาตลงเหลือ 3 ปี ทั้งนี้เพื่อจะได้กำกับดูแลและปรับปรุงแก้ไขสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพิจารณาต่ออายุใบอนุญาต ควรกำหนดมาตรฐานในการตรวจสอบการต่อใบอนุญาต โดยกำหนดมาตรการเท่ากับ หรือมากกว่ากระบวนการประเมินการการออกใบอนุญาต

3.2.3 โทษตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ที่ได้กำหนดโทษไว้ นั้น เป็นโทษที่เบาเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการปรับขึ้นทั้งค่าแรงขั้นต่ำ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทั้งนี้โทษปรับที่วางไว้จึงเป็นโทษที่มีสถานเบา ทำให้ผู้ประกอบการไม่เกรงกลัวต่อโทษปรับที่กำหนดไว้ เมื่อกระทำความผิดก็ทำการเสียค่าปรับแล้วกลับมาดำเนินการเปิดสถานประกอบการเช่นเดิม ควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการจำคุก และควรเพิ่มค่าปรับให้มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายเกรงกลัวต่อกฎหมาย และเซ็ดหลาบจากการกระทำความผิด และได้รับโทษไปแล้วแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องเพื่อให้สถานประกอบการของตนดำเนินกิจการได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้

4. เอกสารอ้างอิง

ญาติา วัลลา. (2561). ปัญหาความปลอดภัยด้านสุขอนามัยของผู้ใช้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

พินิจ ทิพย์มณี. (2564). ปัญหาทางกฎหมายในการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติสถานบริการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559. วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น, 5(1), 197-224.

ภัทรพล จึงสมเจตไพศาล. (2563). การบังคับใช้พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559, วารสารวิชาการสาธารณสุข, 29(2), 303-313.

สาวสาวิตรี มุณีรัตน์. (2563). การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ในเขตสุขภาพที่ 10. กรม.